

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/69/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8619201073
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8619201073.3

Uznesenie

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Mariána Hoffmanna, PhD. a JUDr. Eduarda Valenčina, v spore žalobcu A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX/XX, XXX XX D., zastúpená JUDr. Ambróz Motyka, advokát, Nám. SNP 7, 091 01 Stropkov, proti žalovanému Orange Slovensko a.s., Metodova 8, 821 08 Bratislava, IČO: 35 697 270, zastúpený Advokátskou kanceláriou Branislav Máčaj, s.r.o. so sídlom Bajkalská 5, 831 04 Bratislava, IČO: 46 759 875, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Svidník, č.k. 1C/20/2019-140 zo dňa 25.5.2022 takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok bývalého Okresného súdu Svidník č.k. 1C/20/2019 - 140 v spojení s opravnými uzneseniami č.k. 1C/20/2019 - 237 a SK-1C/20/2019 - 244 vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania v rozsahu zrušenia vracia vec prvoinštančnému súdu Okresnému súdu v Bardejove na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Bývalý Okresný súd Svidník, teraz Okresný súd Bardejov, rozsudkom rozhodol takto:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 2.500 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III. Žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o ktorých výška bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

2. Prvoinštančný súd tak rozhodol o žalobe, ktorou sa žalobkyňa domáhala, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur a náhrady trov konania.

Žaloba bola podaná na prvoinštančný súd dňa 11.6.2019.

Žalobkyňa v žalobe uviedla, že v rokoch 2011 a 2012 bola klientom žalovaného, mala uzatvorenú zmluvu o využívaní služby telekomunikačného operátora. Vo vzťahu k žalovanému vystupovala žalobkyňa ako fyzická osoba, nepodnikateľ, mala postavenie spotrebiteľa. Žalovaný mal postavenie dodávateľa. Dňa 21.2.2012 bol obchodným zástupcom žalovaného vytvorený dokument pod názvom Žiadosť o vydanie novej SIM karty a potvrdenie o jej prevzatí, ktorý obsahoval najdôležitejšie osobné údaje žalobkyne. Dňa 9.2.2017 bol tento dokument spoločne s ďalšími originálnymi dokumentmi klientov žalovaného nájdený nepovolanou osobou v neuzamknutom sklade na papierový odpad v Stropkove. Úrad na ochranu osobných údajov kvalifikoval tento skutok v administratívnom konaní ako bezpečnostný incident. Žalobkyňa tvrdila, že mala uzatvorenú zmluvu so spoločnosťou Orange Slovensko, a.s., ktorý je prevádzkovateľom, nesie objektívnu zodpovednosť za situáciu, ku ktorej došlo pri spracovaní jej osobných údajov prostredníctvom spoločnosti ELSIG, s.r.o., Biela Voda 1054/11, Kežmarok, ktorý nepostupoval pri manipulácii s nimi a pri likvidácii týchto údajov v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov. Preto sa domáha ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy.

Prvoinštančný súd vykonal dokazovanie a zistil, že dňa 09.02.2017 E. C. D. našiel v D., za budovou na F. G. H. XX, v ktorej sídli značková predajňa Orange Slovensko, a.s., v neuzamknutom priestore medzi

papierovým odpadom archívnu krabicu, v ktorej bolo množstvo originálnych písomností s osobnými údajmi zákazníkov spoločnosti Orange Slovensko, a.s. Medzi inými tam bola aj žiadosť o vydanie novej SIM karty a potvrdenie o jej prevzatí žalobkyne, ktorá bola v originálnom prevedení. Obsahovala vlastnoručný podpis žalobkyne, nachádzalo sa tam jej meno, priezvisko, adresa bydliska, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu, telefónne číslo a číslo SIM karty. Uvedená krabica bola E. C. D. odovzdaná advokátovi JUDr. Ambrózovi Motykovi.

JUDr. Ambróz Motyka bol splnomocnený právnym zastupovaním uvedených osôb. Právny zástupca vyzval listom zo dňa 28.2.2017 spoločnosť Orange Slovensko, a.s., v súvislosti s protiprávnym zásahom do práv dotknutých osôb na mimosúdne rokovanie, pri ktorom požadoval písomné ospravedlnenie, finančnú satisfakciu a náhradu nákladov právneho zastupovania.

Spoločnosť Orange Slovensko, a.s., listom zo dňa 16.03.2017 sa ospravedlnila dotknutým osobám za vzniknutú situáciu a ubezpečila ich, že urobí všetko preto, aby sa v budúcnosti takáto situácia neopakovala. Odmietla zaplatať finančnej satisfakcie s odôvodnením, že prípadný zásah do osobnostných práv dotknutých osôb nedosiahol takú intenzitu a následky, s ohľadom na ich súkromný život, aby boli odôvodnené úvahy o poskytnutí náhrady nemajetkovej ujmy.

Prvoinštančný súd ďalej zistil, že vo veci konal aj Úrad na ochranu osobných údajov, kde spoločnosť ELSIG, s.r.o., bola v administratívnom konaní pokutovaná. Administratívne konanie Úradu na ochranu osobných údajov voči žalovanej a voči JUDr. Ambrózovi Motykovi bolo zastavené.

V nájdenej archívnej krabici boli uložené listiny, ktoré okrem iného obsahovali aj osobné údaje žalobkyne, a to meno, priezvisko, adresa bydliska, rodné číslo, číslo občianskeho preukazu, telefónne číslo, číslo SIM karty a jej vlastnoručný podpis.

Prvoinštančný súd sa vysporiadal vo svojom rozhodnutí s námietkou miestnej príslušnosti, ktorú vzniesol žalovaný pri prvom úkone, ktorý mu patrilo. Žalovaný tvrdil, že v danom prípade nejde o spotrebiteľský vzťah, nárok vznikol z oprávnenia žalovanej, resp. žalovaného spracúvať osobné údaje, preto v danom prípade miestne príslušným súdom je Okresný súd Bratislava 2. Prvoinštančný súd vychádzal z § 13, § 19 písm. d), § 36 ods. 1 CSP, ďalej z ust. § 41, § 42, § 290 CSP a z § 52 ods. 1, 3, 4 Občianskeho zákonníka. Vychádzal aj zo skutočností, že síce ide o spor o ochranu osobnosti z dôvodu zásahu do súkromia, avšak bezprostredne súvisí s porušením ochrany osobných údajov pri spracovaní žalovaným v rámci plnenia zmluvy o pripojení. Právny základ je daný v ustanovení § 9 ods. 1 Zákona o ochrane osobných údajov. Toto zákonné ustanovenie priamo odkazuje na zákon o elektronických komunikáciách č. 351/2011 Z.z., kde v ust. § 56 ods. 3 Zákona o elektronických komunikáciách je uvedené, v akom rozsahu môže operátor získať a spracúvať údaje účastníkov. Žalovaný na účely uzatvorenia zmluvy o pripojení, ale aj ďalších činností súvisiacich s plnením tejto zmluvy mal oprávnenie spracúvať osobné údaje žalobkyne. Prvoinštančný súd preto námietku žalovaného, že k bezpečnostnému incidentu došlo nie v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, nepovažoval za dôvodnú, pretože právo na ochranu osobnosti žalobcu priamo za zásah do súkromného života žalobcu súvisí bezprostredne so základným spotrebiteľským vzťahom medzi stranami, ktorý je založený na základe zmluvy o pripojení. Preto považoval prvoinštančný súd tento spor za spotrebiteľský.

V takom prípade, podľa § 4 ods. 2 písm. u) Zákona o súdnych poplatkoch je spotrebiteľ oslobodený od platenia súdnych poplatkov, a preto súdny poplatok od žalobkyne nevyberal.

Následne prvoinštančný súd sa zaoberal vecou samou, kde vychádzal jednak z článku 10 ods. 2, 3 Listiny základných práv a slobôd, ďalej z článku 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, z článku 16 ods. 1, 2 Zmluvy o fungovaní EÚ, z článku 8 ods. 1, 2 Charty základných práv EÚ a z článku 19 ods. 2, 3, článok 22 ods. 1 Ústavy SR. Aplikoval aj ustanovenia § 11, § 13 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka a ustanovenia zákona č. 122/2013 Z.z. o ochrane osobných údajov (§ 1, § 3 ods. 3, § 4 ods. 1, 2, 3, § 5 ods. 1, § 6 ods. 2 písm. h), § 8 ods. 1, 2, 9, 10, § 17 ods. 1 a § 19 ods. 1).

Po tom, čo prvoinštančný súd mal vyriešenú otázku miestnej príslušnosti, zaoberal sa otázkou pasívnej vecnej legitímácie. Prvoinštančný súd považoval za pasívne vecne legitimovanú stranu v spore spoločnosť Orange Slovensko, a.s. Dokumenty, ktoré boli nájdené a obsahovali osobné údaje žalobkyne, a to žiadosť o vydanie novej SIM karty, boli vyhotovené v súvislosti s plnením zmluvy o pripojení medzi žalobcom a žalovanou. Občianskoprávna zodpovednosť žalovaného za zásah do súkromia žalobkyne, má objektívny charakter, ktorý vyplýva z § 11 Občianskeho zákonníka. Tým, že žalovaný konal prostredníctvom svojich obchodných zástupcov, osobné údaje žalobkyne sprístupnila spoločnosť ELSIG, s.r.o., čo nemá vplyv na pasívnu vecnú legitímáciu.

Prvoinštančný súd sa bližšie zaoberal rozdielom medzi občianskoprávnou a administratívnou zodpovednosťou subjektov v režime zákona o ochrane osobných údajov, pričom bolo zistené, že k porušeniu ochrany osobných údajov žalobkyne v rovine administratívneho práva došlo spoločnosťou ELSIG, s.r.o., ako priamym pôvodcom zásahu do práv žalobkyne, kde právoplatne v administratívnom

konaní bola označená táto spoločnosť za zodpovednú za vzniknutý bezpečnostný incident. V rovine súkromného práva však voči žalobkyni nesie občianskoprávnu zodpovednosť žalovaný, preto prvoinštančný súd považoval žalovaného za pasívne vecne legitimovanú osobu.

Prvoinštančný súd poznamenal, že z listu žalovaného zo dňa 16.03.2017, ktorý bol reakciou na list ďalších dotknutých osôb zastúpených právnym zástupcom zo dňa 28.02.2017, nevyplýva, aby žalovaný namietal svoju zodpovednosť za uvedený incident.

Prvoinštančnému súdu sa javilo, že žalovaný nepoprel svoju zodpovednosť za bezpečnostný incident a že prípadný zásah do osobnostných práv žalobkyně nedosiahol podľa žalovaného takú intenzitu, že by bolo potrebné okrem ospravedlnenia poskytnúť náhradu nemajetkovej ujmy. Zmena postoja žalovaného nastala až v priebehu konania. Prvoinštančný súd ustálil, že za bezpečnostný incident zodpovedá v rovine občianskoprávnej žalovaný.

Následne prvoinštančný súd sa zaoberal vecou samou. Nárok považoval za dôvodný. Vysvetlil bližšie pojem nemajetkovej ujmy, formy odčinenia neoprávneného zásahu do cti a osobnosti fyzických osôb podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Zásah do práva na ochranu osobnosti pre svoju povahu predstavuje delikt, ktorý je možné odčiniť zadosťučinením. Prvoinštančný súd poprel tvrdenie žalovaného, podľa ktorého morálna ujma žalobkyni vzniknúť nemohla, naopak, žalovaný svoju argumentáciu nepreukázal, preto považoval argumentáciu za nepreukázanú. Negatívnym následkom neoprávneného sprístupnenia údajov prvoinštančný súd považoval vznik rizika pre práva a slobody fyzických osôb, a to najmä straty kontroly nad svojimi osobnými údajmi a riziko z rôznych stupňov pravdepodobnosti a závažnosti, ktoré by mohli viesť k ujme, či nemajetkovej alebo majetkovej, pokiaľ táto operácia môže viesť napr. ku krádeži totožnosti, podvodu alebo finančnej strate, poškodeniu dobrého mena, strate dôvernosti osobných údajov alebo akémukoľvek hospodárskemu alebo sociálnemu znevýhodneniu. Predmetné spracúvanie osobných údajov zahŕňalo veľké množstvo citlivých osobných údajov a malo alebo mohlo mať veľké dôsledky pre veľký počet dotknutých osôb, vrátane žalobkyně.

Prvoinštančný súd mal jednoznačne preukázanú priamu príčinnú súvislosť medzi bezpečnostným incidentom ako protiprávnym konaním a vznikom ujmy vo sfére zásahov do súkromia žalobkyně.

Žalobkyňa si uplatnila nárok na finančné zadosťučinenie vo výške 5.000 eur. Prvoinštančný súd tým, že považoval všetky podmienky na priznanie tejto náhrady za preukázané, dospel k záveru, že žalovaný sa k incidentu postavil pomerne benevolentne, keď po prvotnom ospravedlnení sa dotknutým osobám listom zo dňa 16.3.2017, v ďalšom už popieral akúkoľvek svoju zodpovednosť za bezpečnostný incident a konanie svojho obchodného zástupcu ako priameho pôvodcu zásahu značne zrelativizoval. Prvoinštančný súd tento názor žalovaného nezdiedal, naopak, podľa prvoinštančného súdu došlo k zásahu v dôsledku hrubej nedbanlivosti osoby pracujúcej v prospech obchodných záujmov žalovaného.

Prvoinštančný súd v rámci voľnej úvahy prihliadol na vzájomné vzťahy jednotlivých argumentov na význam chráneného záujmu, špecifiká zásahu do práv žalobkyně a veľkého množstva ďalších dotknutých osôb a v snahe spravodlivo vyvážiť satisfakčnú a preventívno-sankčnú funkciu relutárnej náhrady určil, že suma 2.500 eur pre žalobkyňu je suma primeraná. Vo zvyšku žalobu zamietol. Nepovažoval za vhodné pri stanovení výšky použiť prepočet podľa zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, nakoľko ide o systém odškodňovania obetí trestných činov štátom. V prejednávanej veci ide o občianskoprávny vzťah upravený normami súkromného práva. V rozhodnom období, kedy došlo k zásahu do práv žalobkyně, bola suma podľa vyššie uvedeného predpisu 4.350 eur. Súd priznal žalobkyni náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.500 eur, ktorá približne zodpovedá polovici uvedenej sumy odškodnenia obetí násilných činov. Prihliadal pritom na preventívnu sankčnú a satisfakčnú funkciu peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy. Symbolickú náhradu ujmy vo výške 110 eur (ako vo veci sp. zn. 6C 29/2018) nepovažoval za takú, ktorá by splňala požadovaný účinok. Symbolická náhrada nemajetkovej ujmy by vzhľadom na všetky okolnosti tejto veci, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania bola v rozpore so zásadou všeobecnej spravodlivosti, javila by sa ako neprimeraná a žalovaného by sa nedotkla spôsobom, ktorý by ho motivoval k zodpovednosti pri nakladaní s osobnými údajmi. Preto v prevyšujúcej časti nárok zamietol.

O trovách konania prvoinštančný súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a úspešnej žalobkyni priznal proti žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu. Vychádzal zo skutočností, že vzhľadom na charakter uplatňovaného nároku, výška priznaného plnenia závisela od úvahy súdu.

3. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný. V odvolaní žalovaný namietal správnosť rozhodnutia prvoinštančného súdu a odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi uvedenými v § 365 ods. 1 písm. a), b), f) a h) CSP.

Žalovaný uviedol, že pri svojom prvom procesnom úkone v prejednávanej veci namietal miestnu príslušnosť Okresného súdu Svidník s tým, že ide o nárok podľa § 13 OZ a v danom prípade vo veci má konať a rozhodovať v tom čase existujúci Okresný súd Bratislava 2. Žalovaný namietal zistenia prvoinštančného súdu, že vzhľadom na to, že ide o nárok súvisiaci s nárokom vyplývajúcim zo spotrebiteľskej zmluvy, je na konanie miestne príslušný Okresný súd Svidník. Žalovaný tvrdil, že nejde o spor, ktorý má spotrebiteľský charakter a ani jeho základ nie je tvorený spotrebiteľskou zmluvou, ide o nárok na primerané finančné zadostučinenie v dôsledku ochrany osobnosti fyzickej osoby, ktorá ochrana nemá súvis so spotrebiteľskou zmluvou uzatvorenou medzi žalovaným a žalobkyňou. Právny základ nároku je v inom, než záväzkovom vzťahu, ktorý spočíva v tom, že došlo k vzniku nemajetkovej ujmy na strane žalobkyne podľa žaloby a teda ide o nárok podľa § 11 a § 13 OZ. Ide o samostatné právo, kde nie je tento nárok priamo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou. Ani predmetom konania nie je náhrada škody za tvrdený zásah do osobnosti žalobkyne, ale ide o náhradu nemajetkovej ujmy. Preto bolo povinnosťou vec v prípade námietky žalovaného postúpiť Okresnému súdu Bratislava 2. Tým, že prvoinštančný súd vec nesprávne vyhodnotil, v dôsledku čoho došlo k porušeniu práva žalovaného na zákonného sudcu podľa článku 48 ods. 1 Ústavy SR a tým bol daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. a), b) CSP.

Tým, že prvoinštančný súd nesprávnym vyhodnotením dospel k záveru, že ide o spotrebiteľský spor, postavil žalobkyňu vo vzťahu k úhrade súdneho poplatku do výhodnejšieho postavenia, než žalovaného s tým, že nepožadoval od žalobkyne úhradu súdneho poplatku.

Prvoinštančný súd nesprávnym posúdením uplatneného nároku žalobkyne dospel aj k nesprávnej úvahe o dôkaznom bremene, keď prvoinštančný súd sa dostal do pozície vyššej aktivity v prospech spotrebiteľa, čo v prípade žalôb na ochranu osobností nie je prípustné.

Ďalej žalovaný v odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci prvoinštančným súdom pri posudzovaní otázky pasívnej vecnej legitímácie. Prvoinštančný súd pri rozhodovaní o uplatnenom nároku vychádzal z analogickej úpravy ustanovenia § 420 OZ, kde základným predpokladom pri vyvedení zodpovednosti za zásah do práva na ochranu osobnosti prvoinštančný súd považoval nárok na náhradu škody. Prvoinštančný súd sa však nezaoberal ust. § 1 písm. a) Zákona o ochrane osobných údajov, kde zákon upravuje ochranu práv fyzických osôb pred neoprávneným zasahovaním do ich súkromného života pri spracovaní ich osobných údajov a zároveň podľa písm. b) tohto ustanovenia sa upravujú práva a povinnosti a zodpovednosť pri spracúvaní osobných údajov fyzických osôb tak, že podľa § 8 ods. 8 Zákona o ochrane osobných údajov je sprostredkovateľ povinný dodržiavať povinnosti ustanovené prevádzkovateľovi, teda zodpovednosť za bezpečnosť osobných údajov. S poukazom na ust. § 5 ods. 1, 6 ods. 2 a 6 ods. 4, § 19 tohto Zákona o ochrane osobných údajov, sprostredkovateľ vo vzťahu k dotknutým osobám priamo zodpovedá za bezpečnosť spracúvania ich osobných údajov, pričom v tejto súvislosti je povinný sprostredkovateľ chrániť spracúvané osobné údaje dotknutých osôb pred ich poškodením, zničením, stratou, zmenou, neoprávneným prístupom a sprístupnením poskytnutí alebo zverením ako aj pred akýmkoľvek iným neprípustným spôsobom spracúvania. Z prípadného porušenia povinnosti sprostredkovateľa, od ktorých žalobkyňa odvodzuje svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému, ktorý si argumentáciu súdu prvej inštancie osvojil, za ktoré sprostredkovateľ dotknutým osobám priamo zodpovedá, nemôže byť vyvedená právna zodpovednosť žalovaného, vrátane jeho občianskoprávnej zodpovednosti. Žalovaný udáva, že súd pri určení pasívnej vecnej legitímácie žalovaného túto otázku nesprávne právne posúdil, čím je daný odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP. Prvoinštančný súd sa touto argumentáciou vôbec nezaoberal.

Žalovaný ďalej poukázal na to, že prvoinštančný súd porušil pri písomnom vyhotovení svojho rozhodnutia článok 46 ods. 1 Ústavy SR. Pokiaľ sa súd nevysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre rozhodnutie, teda v danom prípade osobitnou argumentáciou žalovaného, že je tu osobitný právny predpis a to Zákon o ochrane osobných údajov, ktorý je potrebné prednostne aplikovať na posúdenie otázky právnej zodpovednosti žalovaného, treba považovať rozhodnutie prvoinštančného súdu za arbitrárne. Zodpovednosť za nesprávne spracovanie osobných údajov má sprostredkovateľ, ktorý sa dopustil porušenia svojich povinností zaistiť bezpečnosť spracovania osobných údajov. Preto zodpovednostným subjektom podľa uplatneného nároku podľa § 11 Občianskeho zákonníka je iný subjekt, nie žalovaný. Žalovaný namietal aj uplatnený priznaný nárok žalobkyne na nemajetkovú ujmu v peniazoch. Finančné zadostučinenie má subsidiárny charakter, je možné ho priznať výlučne vtedy, pokiaľ nie je postačujúce morálne zadostučinenie a súčasne neoprávneným zásahom došlo k zníženiu dôstojnosti, vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti v značnej miere. Žalobkyňa nepreukázala a dokonca ani len neidentifikovala údajnú nemajetkovú ujmu, ktorá jej mala vzniknúť, teda neuviedla, akú má povahu a intenzitu, alebo ako sa prejavila, prípadne sa stále prejavuje v jej nemajetkovej sfére, v čom spočíva závažnosť a podobne. Žalobkyňa ohľadom

tohto nároku neuniesla dôkazné bremeno. Neexistuje porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávne konanie žalovaného a ani jeho zodpovednosť za nemajetkovú ujmu. Neexistuje nemajetková ujma a už nie príčinná súvislosť. Prvoinštančný súd odôvodnil ujmu, ktorá mala vzniknúť žalobkyni ako závažnú ujmu, s čím sa žalovaný nestotožnil. Nestotožnil sa s existenciou samotnej nemajetkovej ujmy, ktorá je následkom zásahu, ktorý nenastal. Už za tejto situácie, vzhľadom na odstup času, je možné konštatovať, že žalobkyni ani iným dotknutým osobám žiadna majetková ani nemajetková ujma s pravdepodobnosťou hraničiacou istotou nevznikla a ani nevznikne.

Ďalej žalovaný namietal aj výšku nemajetkovej ujmy, kde argumentácia prvoinštančného súdu o spôsobe jej výpočtu je neobjektívna. Za danej situácie sa javí ako neprimeraná. Súd prvej inštancie nijakým spôsobom neodôvodnil, prečo žalobkyni priznal práve cca 50 % a nie napr. 10 %, či 5 % zo sumy, ktorou by bola odškodnená obeť násilného sexuálneho trestného činu a akými úvahami sa pritom vôbec riadil. Aj keď výška peňažného zadosťučinenia závisí od voľnej úvahy súdu, musí v každom jednotlivom prípade vychádzať z úplného skutkového stavu a v tomto rámci sa opierať o celkovo konkrétne a preskúmateľné hľadiská. V opačnom prípade je rozhodnutie súdu arbitrárne a v rozpore s článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Tak tomu je aj v tomto prípade, kedy prvoinštančný súd stroho konštatoval, že žalobkyni priznáva na základe porovnania výšky odškodnenia pre obeť násilných trestných činov sumu 2.500 eur, ktorá zodpovedá približne polovici odškodnenia obetí násilných trestných činov.

Prvoinštančný súd neuviedol rozhodné a dostatočné relevantné dôvody, na ktorých založil svoju úvahu. Rozhodnutie prvoinštančného súdu je zaťažené procesnou vadou, ktorá zakladá dôvod zrušenia napadnutého rozhodnutia, keď súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby poznal náležité odpovede na svoje relevantné argumenty v prejednávanej veci. Tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces.

Žalovaný ďalej namietal rozhodnutie prvoinštančného súdu o trovách konania, keď žalobkyni boli priznané trovy konania v plnej výške, napriek tomu, že nebola plne úspešná. V danom prípade bolo namieste použiť ust. § 257 CSP, pričom prvoinštančný súd sa týmto zákonným ustanovením nezaoberal. Žalovaný žiadal, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. K odvolaniu žalovaného zaujala písomné stanovisko žalobkyňa. Žalobkyňa vo vyjadrení uviedla, že v danom prípade ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, pretože tento spor by nikdy nebol vznikol, pokiaľ by žalobkyňa so žalovaným neuzatvorili spotrebiteľskú zmluvu o pripojení. V dôsledku toho poskytla žalovanému osobné údaje, ktoré následne skončili bezpečnostným incidentom zo dňa 9.2.2017. Ide teda o spotrebiteľský spor. Aj v inom konaní odvolací súd konštatoval, že vzhľadom na to, že tento spor má charakter sporu o náhradu škody, je miestne príslušný na konanie Okresný súd Svidník.

Pokiaľ sa týka pasívnej vecnej legitímácie, žalobkyňa uviedla, že ťažisko občianskoprávnej zodpovednosti za náhradu škody alebo akejkoľvek ujmy primárne dopadá na prevádzkovateľa. Podľa § 19 ods. 1 prvá veta zákona č. 122/2013 Z.z. za bezpečnosť osobných údajov zodpovedá iba prevádzkovateľ. Iná vec je povinnosť sprostredkovateľa dodržiavať povinnosti ustanovené prevádzkovateľovi. Aj ustanovenie § 3 ods. 3 zákona č. 122/2013 Z.z. jednoznačne odkazuje s nárokom, ktorý vznikol v súvislosti s porušením zákona č. 122/2013 Z.z. na právo na ochranu osobnosti podľa § 11 – 16 Občianskeho zákonníka. Teda zákon č. 122/2013 Z.z. nerieši občianskoprávnu zodpovednosť za zásah do osobných práv dotknutých osôb, ale priamo na možnosť uplatňovania nároku odkazuje. Z objektívnych dopadov zodpovednosti pri ochrane osobnosti musí žalovaný niesť voči žalobkyni zodpovednosť aj za konanie osoby, ktorú si vybral pre spracovanie dát svojich klientov. Akým spôsobom žalovaný archivoval osobné údaje žalobkyne je významným porušením štandardných postupov archivácie, čo v rade ďalších príčinných súvislostí viedlo k bezpečnostnému incidentu a zásahu do osobnostných práv žalobkyne.

Vo vzťahu k existencii zásahu do súkromia žalobkyne žalobkyňa v celom rozsahu poukazuje na správne právne závery prvoinštančného súdu, súd prvej inštancie podrobne analyzoval ujmu žalobkyne, jej právnu podstatu a negatívne dopady na veľký počet dotknutých osôb.

Žalovaný v odvolaní namietal neadekvátnosť súdom priznanej výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy.

Žalobkyňa si uplatňuje žalobou náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur, pričom si uvedomuje, že právo na ochranu osobnosti je sudcovským právom, kedy súd podľa voľnej úvahy prihliada na jednotlivé vzťahy a argumenty prichádzajúce do úvahy a tieto hodnotí stále so zreteľom na špecifickú konkrétnej právnej veci. Žalobkyňa akceptuje rozhodnutie súdu prvej inštancie, že považuje za primeranú výšku finančného zadosťučinenia práve sumu 3.300 eur a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol

(pozn. odvolacieho súdu – priznaná výška finančného zadosťučinenia prvoinštančným súdom podľa napadnutého rozsudku bola 2.500 eur).

Vo vzťahu k trovám konania žalobkyňa uviedla, že s týmto rozhodnutím súhlasí, výška rozhodnutia o náhrade trov konania závisí od priznaného nároku, ktorý je rozhodnutý na základe úvahy súdu. Teda z priznaného nároku sa určuje aj výška náhrady trov konania. Aplikácia ust. § 257 CSP je výnimočná a v danom prípade nie sú splnené podmienky pre aplikáciu tohto zákonného ustanovenia. Žiadala preto, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil a uplatnila si náhradu trov odvolacieho konania.

5. K vyjadreniu žalobkyne zaujal písomné stanovisko žalovaný, ktorý argumentačne zotrval na všetkých výhradách uvedených v odvolaní a ktoré v krátkosti zopakoval.

6. Žalobkyňa sa k tomuto stanovisku už nevyjadřila.

7. V priebehu odvolacieho konania prvoinštančný súd vzhľadom na pochybenia v písomnom vyhotovení rozhodnutia na opravu týchto pochybení vydal dve opravné uznesenia, a to opravné uznesenie č.k. 1C/20/2019-237 a opravné uznesenie tohto opravného uznesenia č.k. SK-1C/20/2019-244, ktorým bola opravená v písomnom vyhotovení prvoinštančného rozsudku chyba v písaní, ktorá sa dotýkala správneho uvedenia dňa vyhlásenia prvoinštančného rozsudku, kedy správne táto informácia znie „dňa 25. mája 2022“.

8. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP preskúmal odvolaním napadnuté výroky rozsudku prvoinštančného súdu podľa zásad uvedených v § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch nie je správne.

9. Predmetom odvolacieho prieskumu je vyhovujúci výrok, ktorým prvoinštančný súd priznal žalobkyni nemajetkovú ujmu vo výške 2.500 eur a výrok o trovách konania. Zamietavý výrok prvoinštančného rozhodnutia nie je podrobený odvolaciemu prieskumu.

10. Prvou a základnou odvolacou námietkou je námietka nedostatku miestnej príslušnosti Okresného súdu Svidník na konanie a rozhodnutie v prejednávanej veci. Žalovaný vzniesol námietku nedostatku miestnej príslušnosti v prvom podaní, teda vo vyjadrení k žalobe, ktorý úkon mu prináležal. Námietka bola vznesená včas. Podstatu tejto námietky tvorí okolnosť, že predmetom uplatneného nároku je náhrada nemajetkovej ujmy z titulu ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda nejde o spotrebiteľský spor a na konanie je potom miestne príslušný Okresný súd Bratislava II. Prvoinštančný súd dospel k záveru, že tento nárok má priamy pôvod v zmluve o pripojení, ktorú uzatvorili žalobkyňa so žalovaným, má spotrebiteľský charakter a preto je miestne príslušný Okresný súd Svidník.

Odvolací súd skúmal odvolacie dôvody žalovaného ako aj argumentáciu prvoinštančného súdu a dospel k záveru, že názor prvoinštančného súdu o jednoznačnom priamom následku uplatneného nároku, ktorý vyplýva zo zmluvy o pripojení, a teda, že ide o spotrebiteľský spor, nie je preukázaný.

Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že predmetom uplatneného nároku je nárok podľa § 3 ods. 3 zákona o ochrane osobných údajov, kde žalobkyňa využila právo na ochranu osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, pretože s jej údajmi nebolo naložené v súlade s týmto zákonom, teda zákonom o ochrane osobných údajov.

Právo na ochranu osobných údajov je upravený v zákone o ochrane osobných údajov. Spôsob ochrany práva na ochranu osobnosti je nárokom, ktorý je upravený v Občianskom zákonníku. V rámci určovania miestnej príslušnosti sa na takéto konanie vzťahuje ust. § 13 a nasl. CSP.

V danom prípade prvoinštančný súd sa bližšie a správne námietkou miestnej príslušnosti nezaoberal, čím sa dopustil pochybenia, ktoré môže mať vplyv na zákonného sudcu, čím by boli porušené ústavné práva žalovaného.

Uplatnený nárok nie je ani nárokom na náhradu škody. Nároky z ochrany osobnostných práv sú samostatné nároky, nemajú záväzkový charakter.

Pri posúdení uplatňovaného nároku prvoinštančný súd nesprávne aplikoval kauzalitu (príčinnú súvislosť) medzi bezpečnostným incidentom a nárokom na nemajetkovú ujmu podľa § 13 OZ. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že ak by nemal žalobca uzavretú zmluvu o pripojení, nedošlo by k neoprávnenému nakladaniu s jej osobnými údajmi (pravidlo nevyhnutnej podmienky – *conditio sine qua non*). Aplikácia uvedenej metódy kauzálneho nexusu je vylúčená, pretože vedie k absurdným výsledkom.

Logická a štandardná je aplikácia tzv. teórie adekvátnej príčinnosti, kedy sa zisťuje ujma spôsobená faktickou príčinou, t.j. bezpečnostným incidentom, ktorý zapríčinil objektívne predvídateľný následok (tvrdenú ujmu podľa § 13 OZ).

Uvedené právne posúdenie prvoinštančný súd nevykonal správne a preto samotné rozhodnutie prvoinštančného súdu o tom, že prejednávaný spor má spotrebiteľský charakter, nie je správne. Nesprávny názor prvoinštančného súdu má zásadný vplyv na ďalšie vedenie konania, pre uvedenie si zodpovednosti za výsledok konania, zodpovednosti za unesenie dôkazného bremena a tak ako to namietal v odvolaní žalovaný, má vplyv aj na procesnú aktivitu súdu, preferovanie žalobkyne v súvislosti s vyrubení súdneho poplatku a aj na konečný výsledok sporu.

Prvoinštančný súd napriek rozsiahlosti dôvodov rozhodnutia otázku miestnej príslušnosti a charakteru predmetu sporu nevyhodnotil správne.

11. Námietka pasívnej legitímácie žalovaného vznesená v odvolaní nie je dôvodná. Prvoinštančný súd sa s touto námietkou vypořiadal správne a v celom rozsahu odvolací súd v tomto rozsahu poukazuje na správne a riadne závery prvoinštančného súdu. Právny vzťah, ktorý vznikol, vznikol medzi žalobkyňou a žalovaným. Žalovaný zbieral o žalobkyňu v dôsledku vzniku právneho vzťahu (zmluvy o pripojení) osobné údaje, s ktorými nenakladal správne. Nakladanie s osobnými údajmi žalobkyne zveril spoločnosti ELSIG, s.r.o. so sídlom v Kežmarku, ktorá s osobnými údajmi nenakladala v súlade so zákonom o osobných údajoch a preto došlo k bezpečnostnému incidentu, v dôsledku ktorého si žalobkyňa uplatňuje nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy v dôsledku ochrany osobnosti. Tento nárok je priamo smerovaný voči osobe, ktorá umožnila sprostredkovateľovi zbierať údaje a nezabezpečila kontrolu a spracovanie týchto údajov v súlade so zákonom.

12. Žalovaný namietal uplatnený nárok žalobkyne čo do základu aj čo do výšky. Prvoinštančný súd nepovažoval ospravedlnenie za dostačujúce vzhľadom na význam chráneného záujmu a špecifická zásahu do práv žalobcu a veľkého množstva ďalších dotknutých osôb.

Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku ochrany osobnosti vzniká vtedy, ak morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. V danom prípade vzhľadom na to, že dôkazné bremeno je na strane žalobkyne, je povinnosťou žalobkyne preukázať, že ospravedlnenie, ktoré jej malo byť zo strany žalovaného doručované, nepostačí na odstránenie všetkých nepriaznivých následkov, ktoré voči nej mal bezpečnostný incident, kedy jej osobné údaje boli sprístupnené nepovolaným osobám. Je povinnosťou žalobkyne preukázať, že má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a práve, že má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v požadovanej výške, v aktuálnej situácii vo výške 2.500 eur.

Odvolací súd v danom prípade žiadnym spôsobom nespochybňuje význam bezpečnostného incidentu, na druhej strane však pokiaľ žalobkyňa si uplatňuje v dôsledku uvedeného bezpečnostného incidentu aj iné nároky, než jej žalovaný poskytol (ospravedlnenie), je potrebné, aby negatívny dopad tohto incidentu na svoju osobnosť preukázala.

Prvoinštančný súd svoje rozhodnutie o priznaní sumy 2.500,- eur žiadnym spôsobom bližšie a individuálne vo vzťahu k žalobkyňu neodôvodnil. Z obsahu spisového materiálu, ale ani z rozhodnutia prvoinštančného súdu nie je možné zistiť žiadne skutkové okolnosti, ktoré by mali mať vplyv na úvahu súdu, ktorá nemôže byť bezbrehá a nepreskúmateľná v inštančnom postupe, kde stanovil práve sumu 2.500 eur. To, že prvoinštančný súd sa v základoch odrážal od nároku na náhradu ujmy podľa zákona č. 274/2017 Z.z. o obetiach trestných činov, resp. od kritiky v iných konaniach symbolicky priznanej sumy 110 eur je nepreskúmateľné vzhľadom na nedostatok skutkových okolností pre tento právny záver. Aj s touto odvolacou námietkou sa odvolací súd stotožňuje a v tejto časti považuje rozhodnutie prvoinštančného súdu za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

13. Odvolací súd dodáva, že pokiaľ nebude mať prvoinštančný súd vyriešenú otázku miestnej príslušnosti, je otázka nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a otázka výšky tejto nemajetkovej ujmy otázkou predčasnou.

Preto odvolací súd napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa § 389 ods. 1 písm. a) a b) CSP zrušil a vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

14. Bude úlohou prvoinštančného súdu zaoberať sa uplatneným nárokom žalobkyne v súlade s vyššie uvedenými dôvodmi opätovne. Prvoinštančný súd preskúma opätovne podmienky konania, bude sa zaoberať vecou samou s tým, že prihliadne na predchádzajúce ospravedlnenie žalovaného žalobkyne a až následne posúdi, či toto ospravedlnenie nie je postačujúce. V prípade, pokiaľ zistí,

že ospravedlnenie žalovaného na odstránenie utrpenia žalobkyne je nedostatočné, prizná žalobkyni nemajetkovú ujmu, ktorú náležitým spôsobom skutkovo a právne zdôvodní, vyžaduje sa však aktivita žalobkyne, nie súdu, na preukázanie uplatneného nároku. Dôkazné bremeno zaťažuje žalobkyňu.

15. Odvolací súd dáva do pozornosti, že obdobnou vecou sa zaoberal Súdny dvor kde v rozsudku zo 4. mája 2023 vo veci C-300/21 riešil obdobný spor z nemajetkovej ujmy.

16. V konečnom rozhodnutí o veci prvoinštančný súd v súlade s § 396 ods. 3 CSP rozhodne aj o náhrade trov konania.

17. Toto rozhodnutie bolo vydané senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).